

V Bruseli 30. júna 2022
(OR. en)

10878/22

GAF 12
FIN 738

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	30. júna 2022
Komu:	Generálny sekretariát Rady
Č. dok. Kom.:	COM(2022) 318 final
Predmet:	Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskej centrálnej banke o vykonávaní a výsledkoch programu Pericles IV na ochranu eura proti falšovaniu v roku 2021

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2022) 318 final.

Príloha: COM(2022) 318 final

V Bruseli 30. 6. 2022
COM(2022) 318 final

SPRÁVA KOMISIE

EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE A EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKE

**o vykonávaní a výsledkoch programu Pericles IV
na ochranu eura proti falšovaniu v roku 2021**

SPRÁVA KOMISIE

EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE A EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKE

o vykonávaní a výsledkoch programu Pericles IV na ochranu eura proti falšovaniu v roku 2021

1. Všeobecné

Program Pericles IV (ďalej len „program“) je výmenný, pomocný a školiaci program na ochranu eura proti falšovaniu. Nahrádza sa ním program Pericles 2020, ktorý prebiehal v rokoch 2013 – 2020, a program Pericles, ktorý prebiehal v rokoch 2002 – 2013. Program bol vytvorený **nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/840 z 20. mája 2021¹. Jeho uplatňovanie sa rozšírilo na nezúčastnené členské štáty nariadením Rady (EÚ) 2021/1696 z 21. septembra 2021². Nariadením (EÚ) 2021/840 sa trvanie programu stanovuje do 31. decembra 2027. Podľa článku 12 ods. 3 nariadenia sa vyžaduje, aby Komisia každoročne poskytla Európskemu parlamentu a Rade informácie o výsledkoch programu. Touto výročnou správou sa plní uvedená požiadavka za rok 2021. V správe sa uvádzajú informácie o viazaní finančných prostriedkov a vykonávaní programu „Pericles IV“ v roku 2021, ako aj o vykonávaní opatrení, na ktoré boli viazané finančné prostriedky v predchádzajúcej generácii programu, v roku 2021.**

2. Závazky v rámci ročného pracovného programu na rok 2021

Ročný rozpočet na vykonávanie programu na rok 2021 bol stanovený vo výške 834 082 EUR a bol financovaný z rozpočtového riadku 06.030100 všeobecného rozpočtu Európskej únie na rok 2021. V roku 2021 dosiahli viazané finančné prostriedky výšku 834 082 EUR, čo predstavuje 100 % celkového rozpočtu. Tento program sa vykonáva prostredníctvom spolufinancovaných opatrení (grantov) pochádzajúcich od príslušných orgánov členských štátov a prostredníctvom „opatrení Komisie“ organizovaných priamo Komisiou. V roku 2021 sa z rozpočtu na opatrenia Komisie previedlo 140 106,70 EUR do rozpočtu na granty s cieľom ďalej podporiť vykonávanie opatrení členských štátov.

Vykonávanie programu odzrkadľuje záväzok členských štátov a Komisie ochraňovať euro proti falšovaniu. Diskusie o viacročnej stratégii, ktoré sa konali v rámci zasadnutí expertnej skupiny proti falšovaniu eura, umožnili viazať 100 % celkového rozpočtu v roku 2021. V rámci programu sa dosiahol záväzok prideliť finančné prostriedky celkovo na deväť projektov³. Zo žiadostí od príslušných orgánov členských štátov sa celkovo vyhovelopiatim, ktorým sa udelil grant. Navyše sa poskytli finančné prostriedky na štyri opatrenia Komisie, z ktorých dve majú administratívnu povahu, konkrétne štúdie pre záverečné hodnotenie programu „Pericles 2020“ a viazanie výdavkov na pokrytie ročných nákladov na používanie

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/840 z 20. mája 2021, ktorým sa zriaďuje výmenný, pomocný a školiaci program na ochranu eura proti falšovaniu na obdobie rokov 2021 – 2027 (program „Pericles IV“) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 331/2014.

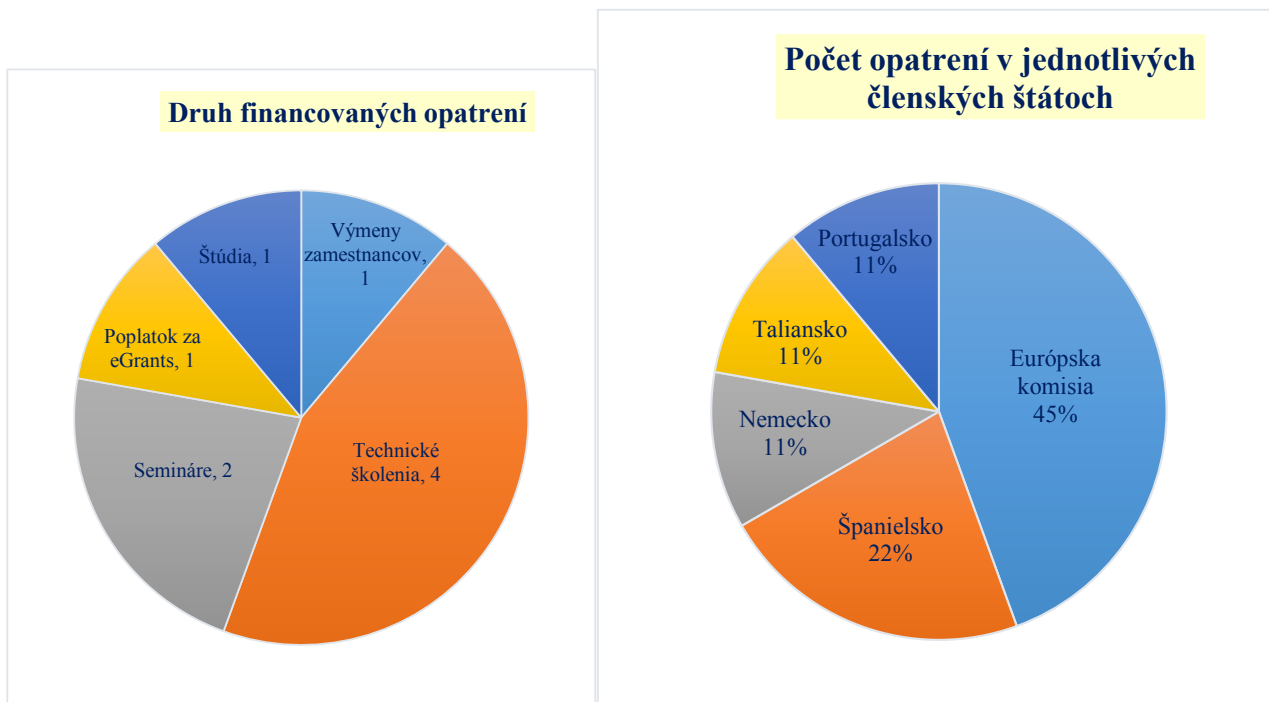
² Nariadenie Rady (EÚ) 2021/1696 z 21. septembra 2021 o rozšírení uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/840, ktorým sa zriaďuje výmenný, pomocný a školiaci program na ochranu eura proti falšovaniu na obdobie rokov 2021 – 2027 („program Pericles IV“), na nezúčastnené členské štáty.

³ Súhrnný prehľad opatrení v rámci programu Pericles, na ktoré boli v roku 2021 viazané finančné prostriedky, sa nachádza v prílohe I.

nástroja elektronických grantov (eGrants), plne elektronického (bezpapierového) systému riadenia grantov.

Opatrenia Komisie sa vykonali v roku 2021, zatiaľ čo všetky granty sa fyzicky vykonajú v roku 2022 alebo neskôr, prípadne sa bude nabádať k tomu, aby sa zmenili na virtuálne opatrenia, pokiaľ to bude možné, v závislosti od vývoja epidemiologickej situácie v súvislosti s pandémiou COVID-19.

Graf I a graf II: Druh financovaných opatrení a počet opatrení v jednotlivých členských štátoch (pre opatrenia, na ktoré boli v roku 2021 viazané finančné prostriedky, pozri prílohu I)

Stojí za zmienku, že Taliansko, Nemecko a Španielsko – členské štáty najviac zasiahnuté falšovaním eura – v tomto roku opäť získali granty z programu Pericles. Granty v rámci programu v roku 2021 navyše získalo aj Portugalsko. Celé ich úsilie posilňuje ochranu eura, čo je prospešné pre všetky ostatné členské štáty.

Opatrenia, na ktoré boli v roku 2021 viazané finančné prostriedky, pozostávajú zo štyroch technických školení, z dvoch konferencií, jednej výmeny zamestnancov, jednej štúdie⁴ a ročného poplatku za používanie systému elektronických grantov. Opatrenia sú naplánované tak, aby sa uskutočnili v EÚ aj mimo nej, a to v závislosti od špecifických potrieb ochrany eura proti falšovaniu. Program od svojho vzniku konsolidoval svoj regionálny prístup vykonávaním opatrení, na ktorých sa zúčastňujú regióny sveta, ktoré majú osobitný význam pre boj proti falšovaniu.

⁴ Štúdiu vykonal dodávateľ v roku 2021 a predstavuje základ pre záverečné hodnotenie programu „Pericles 2020“.

3. Vykonávanie opatrení v roku 2021⁵

Prehľad

V tomto oddiele sa analyzuje vykonávanie všetkých opatrení financovaných z programu Pericles v kalendárnom roku 2021. Zahŕňa to teda vykonávanie opatrení, na ktoré boli viazané finančné prostriedky na základe rozpočtu programu „Pericles IV“ na rok 2021 (štyri opatrenia Komisie), ako aj opatrení, na ktoré boli viazané finančné prostriedky na základe predchádzajúcich rozpočtov programu „Pericles 2020“ (šesť grantov). Zdôrazňuje sa tým kontinuita programu z hľadiska jeho koncepcie a odzrkadľuje sa účinnosť programu Pericles pri ochrane eura proti falšovaniu prostredníctvom opatrení vykonávaných na ročnej báze.

Celosvetová pandémia COVID-19 a súvisiace obmedzenie sociálnych kontaktov a cestovné obmedzenia aj naďalej ovplyvňovali vykonávanie programu Pericles v roku 2021. V dôsledku toho sa viaceré opatrenia, ktoré sa mali uskutočniť vo fyzickej podobe, zmenili na digitálne alebo hybridné opatrenia, čím sa zachovalo účinné vykonávanie programu.

V roku 2021 sa vykonalo desať opatrení financovaných z programu Pericles vrátane:

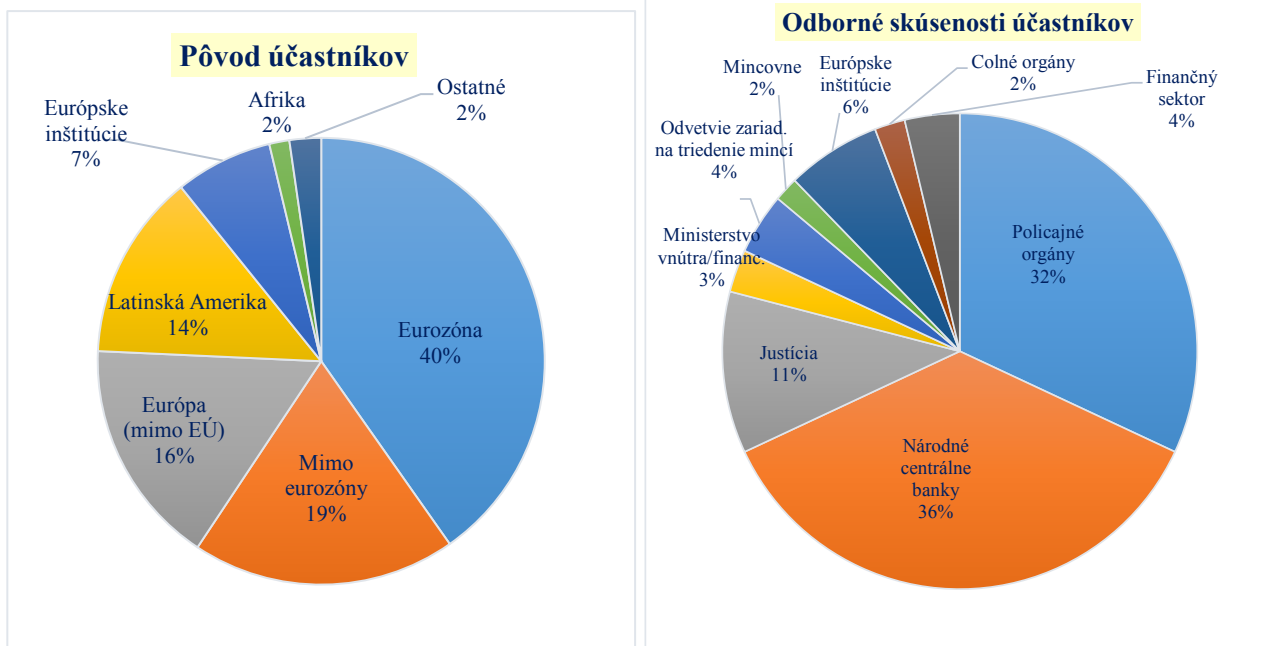
- úplného vykonania štyroch grantových opatrení Pericles členskými štátmi: tieto opatrenia vykonalo Chorvátsko, Španielsko, Bulharsko a Taliansko vo fyzickej, digitálnej alebo hybridnej podobe;
- čiastočného vykonania dvoch grantových opatrení členskými štátmi: tieto opatrenia čiastočne vykonalo Portugalsko a Holandsko, a to v hybridnej podobe (uskutočnilo sa digitálne zasadnutie, zatiaľ čo konferencia s osobnou účasťou sa ešte len má uskutočniť);
- úplného vykonania štyroch opatrení obstaraných Komisiou.

Uvedené opatrenia pozostávajú z piatich konferencií, dvoch technických školení, jednej výmeny zamestnancov, zo štúdie záverečného hodnotenia programu „Pericles 2020“ a z udržiavacieho poplatku na nástroj eGrants (pozri aj oddiel 2 vyššie). Na uvedených opatreniach sa podľa odhadu zúčastnilo 482 expertov.

Graf III a graf IV: Pôvod účastníkov a odborné skúsenosti účastníkov. (opatrenia vykonané v roku 2021, pozri prílohu II)⁶

⁵ Súhrnný prehľad opatrení v rámci programu Pericles, ktoré sa vykonali v roku 2021, sa nachádza v prílohe II.

⁶ Všetky údaje sa týkajú opatrení financovaných na základe programu „Pericles IV“, ako aj opatrení financovaných na základe programu Pericles 2020.

Pokiaľ ide o pôvod, účastníci pochádzajú z 54 krajín. Väčšinu (75 %) tvoria účastníci z Európy: 40 % pochádza z členských štátov eurozóny, zatiaľ čo členské štáty mimo eurozóny vzrástli na 19 % a krajiny mimo EÚ v Európe predstavujú 16 %; 14 % účastníkov pochádza z Latinskej Ameriky. A nakoniec, 7 % účastníkov zastupuje európske inštitúcie, 2 % pochádzajú z Afriky a Blízkeho východu a 2 % z iných regiónov.

Pokiaľ ide o odborné skúsenosti účastníkov, členovia policajných zborov predstavujú 32 % celkového počtu účastníkov. Toto výrazné zastúpenie možno pripísať skutočnosti, že policajné orgány sú v prvej línii v boji proti falšovaniu eura a zamestnanci polície zahŕňajú vyšetrovateľov aj technických pracovníkov. Policajné orgány však prvýkrát v rámci vykonávania programu Pericles nepredstavujú najväčšiu skupinu účastníkov. Namiesto toho ostatné kategórie účastníkov tvoria spolu 68 % celkového počtu, pričom experti z národných centrálnych bánk predstavujú 36 %, a tvoria tak najväčšiu skupinu účastníkov. Je to dôsledkom toho, že viaceré rozsiahle opatrenia vykonané v roku 2021 sa zameriavali na účasť centrálnych bánk.

Významná je aj účasť členov justície (11 %), ako aj finančného sektora (4 %), ministerstiev financií/vnútra (3 %), colných orgánov (2 %), komerčných bánk (3 %) a mincovní (2 %), v ktorej sa odzrkadľuje celá škála odborných skúseností účastníkov. Vykonávanie opatrenia Komisie „Tretie zasadnutie Platformy 1210“ nakoniec viedlo už piaty rok za sebou k vysokej účasti zástupcov z odvetvia zariadení na triedenie mincí (4 %), čo naďalej potvrdzuje, že súkromný sektor je významnou zainteresovanou stranou v boji proti falšovaniu.

Výsledkom toho je, že vykonávanie programu spĺňa nadnárodný a multidisciplinárny rozmer programu vyžadovaný v nariadení (EÚ) č. 331/2014, a to s vysokým stupňom diverzifikácie.

Prehľad vykonávania v roku 2021

V rámci programu sa v roku 2021 podarilo udržať a ešte viac prehĺbiť intenzívnu regionálnu medzinárodnú spoluprácu v juhovýchodnej Európe a Latinskej Amerike:

- V roku 2021 sa vykonalo viacero opatrení programu Pericles, ktoré sa zameriavali na podporu a udržanie intenzívnej spolupráce medzi príslušnými vnútroštátnymi

orgánmi v juhovýchodnej Európe. Ich súčasťou bola výmena zamestnancov organizovaná talianskym úradom Comando Carabinieri Antifalsificazione Monetaria (CCAFM) a konferencia organizovaná bulharskou prokuratúrou, ktorá nadviazala a udržiava justičnú spoluprácu s krajinami východného Balkánu a regiónu Čierneho mora vrátane Turecka, Moldavska a Ukrajiny. Okrem toho sa na „štvrtej konferencii balkánskej siete“, ktorú zorganizovala Chorvátska národná banka, stretli účastníci z národných a komerčných bánk v regióne a podporilo sa fungovanie a výmena informácií systému včasného varovania medzi zúčastnenými krajinami. Komisia nakoniec uskutočnila digitálne technické školenie „Priština – Tirana“ zamerané na analýzu a klasifikáciu mincí.

- Španielsky orgán *Brigada de Investigación del Banco de España* (BIBE) zorganizoval v roku 2021 v Montevideu v Uruguaji „kurz odbornej prípravy o falšovaní peňazí pre expertov z krajín Latinskej Ameriky“, na ktorom sa zúčastnili orgány 13 krajín Latinskej Ameriky, pričom jeho zámerom bola podpora opatrení na ochranu eura proti falšovaniu v krajinách Latinskej Ameriky, ktoré sú na to potenciálne náchylné. Týmto opatrením sa podporilo zriadenie a fungovanie národných centrálnych úradov pre boj proti falšovaniu mien v zúčastnených krajinách. Na základe predchádzajúcej odbornej prípravy rovnakého formátu Argentína takýto národný centrálny úrad zriadila.

4. Monitorovanie kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľov

V článku 12 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/840 sa uvádza, že v tejto správe by sa mali zohľadniť kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele programu „Pericles IV“. Ročné údaje k týmto ukazovateľom sú takéto:

1. **Počet zistených falošných eur (bankovky: 347 000 v roku 2021/mince: 195 082 v roku 2021):** Cieľom tohto ukazovateľa je udržiavať počet zistených falošných eur (bankoviek a mincí) pod kontrolou v rozsahu $\pm 5\%$ v porovnaní s priemerom za roky 2014 – 2020 (671 000/174 112). Zatiaľ čo počet mincí je blízky referenčnému limitu ($\pm 5\%$ cieľa), počet falošných bankoviek je nižší, než sa očakávalo. V tomto druhom prípade to možno vysvetliť externými faktormi, napríklad možným vplyvom obmedzení v dôsledku pandémie na obeh falošných bankoviek.
2. **Počet zlikvidovaných nelegálnych dielní (11 v roku 2021):** Cieľom z hľadiska počtu zlikvidovaných nelegálnych dielní je udržiavať tento počet pod kontrolou v priemere na úrovni $\pm 10\%$ v porovnaní s rokom 2019 (22). Počet zlikvidovaných nelegálnych dielní v roku 2021 je nižší, než sa očakávalo. Možno to vysvetliť externými faktormi, napríklad možným vplyvom obmedzení v dôsledku pandémie na prevádzky.
3. **Počet jednotlivých príslušných orgánov žiadajúcich o účasť na programe (5 v roku 2021):** Cieľom tohto ukazovateľa je merať záujem príslušných vnútroštátnych orgánov o účasť na programe. Čiastkový cieľ pre rok 2024 je 12 a cieľ pre rok 2027 je 24. Skutočnosť, že počet jednotlivých žiadateľov dosiahol v prvom roku takmer 50 % čiastkového cieľa pre rok 2024, je v súlade s očakávaniami a odzrkadľuje skutočnosť, že ide o prvý rok nového programu.
4. **Miera spokojnosti účastníkov akcií financovaných z programu (98,4 % v roku 2021):** Týmto ukazovateľom sa meria kvalita školení podľa toho, ako ju vnímajú ich účastníci. Cieľom je hodnota 75 %. Percentuálna hodnota pozitívnej spätnej väzby je vyššia ako tento cieľ.

5. **Spätná väzba od účastníkov, ktorí sa už zúčastnili na predchádzajúcich akciách programu Pericles, o vplyve programu na ich činnosti v oblasti ochrany eura proti falšovaniu (95,83 % v roku 2021):** Týmto ukazovateľom sa meria udržateľnosť akcií programu. Cieľom je hodnota 75 %. Percentuálna hodnota pozitívnej spätnej väzby je vyššia ako tento cieľ.

5. Závěry a ďalšie kroky

Program Pericles IV je rovnako ako jeho predchodca naďalej dôležitým a účinným nástrojom v boji proti falšovaniu. Program tvorí základ na podporu štúdií, udržiavanie a rozvíjanie spolupráce a výmenu najlepších postupov medzi všetkými aktérmi zapojenými do boja proti falšovaniu eura. To podporuje aj skutočnosť, že v roku 2021 bolo viazaných 100 % celkového rozpočtu, čo odzrkadľuje záujem členských štátov o program.

Komisia o výsledkoch opatrení podporovaných v rámci programu priebežne informuje expertov z expertnej skupiny proti falšovaniu eura (ECEG). V roku 2021 sa uskutočnili tri zasadnutia uvedenej skupiny. Program vykazuje vysoký stupeň konzistentnosti a komplementarity s inými relevantnými programami a opatreniami na úrovni Únie, lebo je výlučne určený a zameraný na prevenciu proti špecifickej forme organizovanej trestnej činnosti a na boj proti nej, konkrétne ide o falšovanie eura. Táto komplementarita je zrejmá v súvislosti s nástrojom *technickej pomoci a výmeny informácií (TAIEX)* GR NEAR, ktorý sa najčastejšie využíva na podporu prístupových rokovaní, aj s Fondom pre vnútornú bezpečnosť – polícia⁷ GR HOME, ktorý sa týka predchádzania trestnej činnosti a boja proti nej vo všeobecnosti. V nadväznosti na zaradenie falšovania a pozmeňovania peňazí ako jednej z priorít operatívneho akčného plánu platformy EMPACT⁸ sa Komisia úzko koordinuje s vedúcim subjektom platformy EMPACT s cieľom dosiahnuť čo najvyššiu mieru komplementarity medzi týmito dvomi zdrojmi financovania.

Komisia dokončuje správu Európskemu parlamentu a Rade o záverečnom hodnotení programu za rok 2020 na základe článku 13 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 331/2014.

Na základe výsledkov vykonávania programu a neustálych analýz vznikajúcich hrozieb, o ktorých diskutovala expertná skupina proti falšovaniu eura, sú prioritami na rok 2022⁹:

- podpora činností zameraných na zlepšenie spolupráce medzi tými členskými štátmi, ktoré sú mimoriadne zasiahnuté výrobou a distribúciou falzifikátov;
- podpora užšej spolupráce s orgánmi tých tretích krajín, v ktorých existuje podozrenie alebo dôkaz o výrobe falšovaných eur;
- zachovanie efektívneho rámca na ochranu eura v juhovýchodnej Európe;
- nové témy:

⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 513/2014 zo 16. apríla 2014, ktorým sa ako súčasť Fondu pre vnútornú bezpečnosť zriaďuje nástroj pre finančnú podporu v oblasti policajnej spolupráce, predchádzania trestnej činnosti, boja proti trestnej činnosti a krízového riadenia a ktorým sa zrušuje rozhodnutie Rady 2007/125/SVV (Ú. v. EÚ L 150, 20.5.2014, s. 93).

⁸ EMPACT (Európska multidisciplinárna platforma proti hrozbám trestnej činnosti) je bezpečnostná iniciatíva podporovaná členskými štátmi EÚ, ktorej cieľom je identifikovať, uprednostňovať a riešiť hrozby, ktoré predstavuje organizovaná a závažná medzinárodná trestná činnosť. V roku 2021 sa platforma EMPACT stala trvalým nástrojom, ako sa stanovuje v záveroch Rady o trvalom pokračovaní cyklu politik EÚ na boj proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti. Bulharsko je členským štátom, ktorý je vedúcim subjektom pre priority platformy EMPACT v oblasti „trestnej činnosti v oblasti duševného vlastníctva, falšovania tovaru a mien“.

⁹ Priority programu na rok 2021 sú zásadnou súčasťou ročného pracovného programu, ktorý tvorí prílohu k ROZHODNUTIU KOMISIE z 28. januára 2022 o financovaní programu „Pericles IV“ a prijatí ročného pracovného programu na rok 2022 [C(2022) 406 final].

- distribúcia falzifikátov a komponentov vysokej kvality na darknete a „filmových peňazí“ a „rekvizít“ online (vrátane bankoviek s pozmeneným dizajnom);
- euromince: vykonávanie nariadenia (EÚ) č. 1210/2010 o overovaní pravosti euromincí a manipulácii s euromincami nevhodnými do obehu, ako aj v súvislosti s ochrannými prvkami euromincí;
- podpora zriadenia/posilnenia národných centrálnych úradov.